

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15009071	CPI Castro Baxoi	Miño	2022/2023

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación primaria	Educación física	3º Pri.	2	70

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	4
3.1. Relación de unidades didácticas	5
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	5
4.1. Concrecións metodolóxicas	12
4.2. Materiais e recursos didácticos	12
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	13
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	14
6. Medidas de atención á diversidade	16
7.1. Concreción dos elementos transversais	17
7.2. Actividades complementarias	17
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	18
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	19
9. Outros apartados	19

1. Introducción

O noso Centro Escolar está situado no núcleo urbano de Miño, preto dun entorno natural moi rico e singular, as marismas do río Baxoi, e moi cerca das praias da Ribeira e da Praia Grande de Miño. Recibe alumnado dos concellos de Miño e Vilarmaior, que forman parte do Conxunto do Eume, xunto cos concellos de Cabanas, Monfero e Pontedeume dentro da bisbarra natural que forma o Golfo Ártabro.

Miño, situado na costa, evoluciona de maneira positiva no seu crecemento, experimentando pequenos altos e baixos en relación coa conxuntura do momento (crise económica, emigración, etc.). Na actualidade funciona como núcleo de veraneo para o Conxunto Ártabro, igual que outros da zona. En cambio Vilarmaior, situado no interior, sofre reducións moi drásticas no número de habitantes, a partir dos anos 40, como consecuencia dos desprazamentos da poboación na busca de mellores oportunidades e dun aumento do nivel de vida. É un concello menor polo seu escaso peso demográfico.

Miño está situado na desembocadura da Ría de Betanzos. Limita ó Norte co concello de Pontedeume, ó sur cos concellos de Paderne e Irixoa, ó leste co de Vilarmaior e ó oeste coa citada ría.

Cunha extensión de 34 km² ten unha densidade de poboación de 187 hab./km² e un crecemento vexetativo negativo de -6 (datos dos anos 2018 e 2017, respectivamente).

Está atravesado pola variante da N-VI Betanzos-Ferrol, pola autoestrada A-9 e pola liña de ferrocarril Betanzos-Ferrol. Pertence á bisbarra das Mariñas. Baña a ría de Ares e Betanzos que lle proporcionan un clima suave aínda nas zonas situadas máis lonxe da costa.

Está distribuído territorialmente en oito parroquias: Bemantes, Callobre, Carantoña, Castro, Leiro, Miño, Perbes e S. Xoan de Vilanova.

O relevo é irregular e de pouca altura, a costa é recortada. Na desembocadura do Lambre na Ponte do Porco hai unha pequena ría que forma a praia da Alameda, a continuación da praia Grande. Logo, a costa é rochosa con calas areosas como Andaio e S. Pedro de Perbes. En fronte, unhas pequenas illas.

Os ríos máis importantes son o Lambre e o Baxoi, de pouco caudal pero fermosos; cruzados por dúas pontes famosas construídas polos Andrade. Unha deu fama ó lugar de Ponte do Porco, aínda que a primitiva atópase 1 km. máis arriba e hoxe chámase Ponte Lambre, de estilo oxival cun só arco. A outra cruza o Baxoi cerca da desviación que sae cara a Bañobre, o carón da desviación Betanzos-Ferrol da estrada nacional VI. Esta desemboca nunha zona pantanosa, as marismas.

O clima, de tipo oceánico húmido caracterízase polas suaves temperaturas e choivas abundantes. A temperatura media oscila entre os 13 e os 14º C. As precipitacións son de entre 900 e 1000 mm anuais, repartidas ó longo de todo o ano cun máximo en outono e inverno e un mínimo no verán.

Os montes son de pouca altura, o solo é de tipo cambisol ou terra parda, característicos da Galicia do Norte, de baixa fertilidade e un aproveitamento forestal -algún día con vexetación autóctona de carballos, hoxe substituídos de piñeiros e eucaliptos - e gandeiro, case exclusivo.

A economía era, tradicionalmente, de carácter agrario, gandeiro e forestal. Estas actividades económicas foron perdendo paulatinamente importancia en favor do sector servizos: turismo, sobre todo, e comercio.

Hoxe en día Miño conta con 63 afiliacións en alta laboral ao sector Gandeiro e pesqueiro. A industria forestal conta con 1200 ha. dedicadas a monte para a produción de madeira, o que significa o 36 % da superficie total do municipio. Outros sectores como o pesqueiro carecen de relevancia no conxunto da economía local. A actividade industrial non é moi importante. Dedicáanse á actividade industrial e á construción arredor dun 25% da poboación.

Miño conta cun número importante de empresas (487), en relación á poboación, pero a maioría son empresarios autónomos (352). Só 7 empresas contan con máis de 10 asalariados, e 2 contan con máis de 20.

Un aspecto a ter en conta é a crecente importancia da zona como centro de veraneo, o que ocasiona un aumento importante de poboación flotante no período estival, un notable desenvolvemento de complexos hostaleiros e zonas residenciais que lle imprimen un carácter urbano ó municipio.

O paro rexistrado, preto do 10%, vincúlase, sobre todo, ao sector servizos.

Foi construído en dúas fases, a primeira -dedicada practicamente en toda a súa totalidade a Educación Primaria- foi inaugurada no curso 1995-96, e a segunda, dedicada a ESO no 1999-2000. Está situado no lugar de Telle e a súa construción é moderna e pouco funcional.

Na actualidade dispón de 6 aulas dedicadas a Educación Infantil, 13 a Educación Primaria, 10 a Educación Secundaria, 3 para as docentes de Pedagogía Terapéutica e Audición e Linguaxe, 1 de Música, 1 de Informática, e ademais dispoñemos da Biblioteca, o Laboratorio, o Ximnasio e o espazo do comedor. A biblioteca vaise empregar en parte do horario como aula de desdobre. O resto de espazos son para os departamentos didácticos, a parte de

Dirección, a sala de profesores e a sala COVID. Ao longo deste curso recuperaremos o espazo que está a ser empregado como comedor pois estase a levar a cabo a adaptación dun novo espazo para usalo como comedor.

O alumnado procede dos concellos de Miño e de Vilarmaior (das parroquias de Vilamateo, Güimil, O Tres e Torres). Na área de influencia deste Centro hai dous CEIP incompletos nos que se escolarizan alumnos de Educación Infantil e Primaria, os de Bemantes no Concello de Miño e o de Torres no de Vilarmaior. Os alumnos destes centros pasan a ser alumnos deste CPI no momento no que rematan o 1º Ciclo de Educación Primaria. O CPI Castro Baxoi está integrado na zona educativa de Betanzos e escolariza alumnos de Educación Infantil, Educación Primaria e Educación Secundaria Obrigatoria.

Dentro da área á que corresponde o centro, atópase o Centro Fogar María Inmaculada de Bañobre do cal recibimos estudantes de diferentes idades e en diferentes momentos do curso escolar dado o movemento que hai neste tipo de centros

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Adoptar un estilo de vida activo e saudable, practicando regularmente actividades físicas e deportivas e adoptando comportamentos que potencien a saúde física, mental e social, así como medidas de responsabilidade individual e colectiva durante a práctica motriz para interiorizar e integrar hábitos de actividade física sistemática que contribúan ao benestar.			2-5	4	2-5	3	3	
OBX2 - Adaptar os elementos propios do esquema corporal, as capacidades físicas, perceptivo-motrices e coordinativas, así como as habilidades e as destrezas motrices, aplicando procesos de percepción, decisión e execución adecuados á lóxica interna e aos obxectivos de diferentes situacións, para dar resposta ás demandas de proxectos motores e de prácticas motrices con distintas finalidades en contextos da vida diaria.			1	3	4-5	3	3	3-4
OBX3 - Desenvolver procesos de autorregulación e interacción no marco da práctica motriz, con actitude emprática e inclusiva, facendo uso de habilidades sociais e actitudes de cooperación, respecto, traballo en equipo e deportividade, con independencia das diferenzas etnoculturais, sociais, de xénero e de habilidade dos participantes, para contribuír á convivencia social e ao compromiso ético nos diferentes espazos en que se participa.	1-5	3	3-4		1-3-5	2-3	3	3
OBX4 - Recoñecer e practicar diferentes manifestacións lúdicas, físico-deportivas e artístico-expresivas propias da cultura motriz, valorando a súa influencia e as súas achegas estéticas e creativas á cultura tradicional e contemporánea, para integralas nas situacións motrices que se utilizan regularmente na vida cotiá.	1	3			1-3-4	3		1-2-3-4

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX5 - Valorar diferentes medios naturais e urbanos como contextos de práctica motriz, interactuando con eles, comprendendo a importancia da súa conservación desde un enfoque sustentable e adoptando medidas de responsabilidade individual durante a práctica de xogos e actividades físico-deportivas, para realizar unha práctica eficiente e respectuosa coa contorna e participar no seu coidado e mellora.			5	4		2-3-4	1-3	3

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	O Noso Corpo e o Seu Coidado	Nesta unidade traballaremos sobre o esquema corporal, as súas partes e funcións, así como a saúde e hábitos saudables, e algunha noción de primeiros auxilios.	18	10	X		
2	Buscamos e Xogamos na Natureza	Traballaremos no medio natural onde faremos xogos de busca, iniciación a orientación, xogos populares...	15	9	X		
3	Somos Judokas	Unidade dedicada a un deporte individual e de loita, que permite coñecer mellor o noso corpo, aprenderemos a caer, respecto, normas,....	10	9	X		
4	Imos Bailar!!	Conectaremos coa nosa tradición nunha unidade dedicada ao baile galego: xogos musiciais da tradición galega e coñecemos e practicaremos a muiñeira	17	12		X	
5	Iniciación Deportes Implementos: Floorball e Badminton	Iniciación a deportes de implementos co stick e a raqueta, onde veremos como se agarran, normas básicas, golpes,...	13	10		X	
6	Sobre Rodas	Unidade dedicada ao patinaxe onde melloraremos o noso equilibrio, traballaremos o espírito de superación, autonomía...	27	20			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	O Noso Corpo e o Seu Coidado	10

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Crterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer a actividade física como alternativa de lecer saudable, identificando desprazamentos activos e sustentables e coñecendo os efectos beneficiosos desde o punto de vista físico, mental e social que supón adoptar un estilo de vida activo.	Disfrutar da práctica e aumentar os desprazamentos activos	TI	100
CA1.2 - Aplicar medidas de educación postural, alimentación saudable, hixiene corporal e preparación da práctica motriz, asumindo responsabilidades e xerando hábitos e rutinas en situacións cotiás.	Adquirir hábitos hixienicos tras as prácticas: lavar cara e mans, cambiar a camiseta...		
CA1.3 - Recoñecer a propia imaxe corporal e a dos demais, aceptando e respectando as características individuais, superando e rexeitando as condutas discriminatorias que se poidan producir en contextos de práctica motriz.	Respetar e aceptar as diferencias corporais e non usalas para xustificar resultados		
CA1.4 - Mostrar unha disposición positiva cara á práctica física e cara ao esforzo, xestionando as emocións que xurdan en contextos de actividade motriz.	Esforzarse un pouco máis cada día para intentar mellorar o rendemento motriz		
CA1.5 - Desenvolver habilidades sociais de acollida, inclusión, axuda e cooperación ao participar en prácticas motrices variadas, resolvendo os conflitos individuais e colectivos de forma dialogada e xusta e mostrando un compromiso activo fronte aos estereotipos e ás actuacións discriminatorias e de violencia.	Aceptar os grupos que toquen, nos xogos		
CA2.1 - Aplicar medidas de educación postural, alimentación saudable, hixiene corporal e preparación da práctica motriz, asumindo responsabilidades e xerando hábitos e rutinas en situacións cotiás.	Mellorar a colocación dos pesos nos desprazamentos (mochilas, bultos...)		
CA6.1 - Recoñecer a actividade física como alternativa de lecer saudable, identificando desprazamentos activos e sustentables e coñecendo os efectos beneficiosos desde o punto de vista físico, mental e social que supón adoptar un estilo de vida activo.	Facer máis actividade física ao longo do día (camiñar máis, usar escaleiras,...)		
CA6.2 - Tomar medidas de precaución e prevención de lesións en relación coa conservación e co mantemento do material no marco das distintas prácticas físico-deportivas, coñecendo protocolos básicos de actuación ante accidentes que se poidan producir neste contexto.	Saber actuar ante unha contusión, un corte,...		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Saúde física: - Efectos físicos beneficiosos dun estilo de vida activo. - Características dos alimentos naturais, procesados e ultraprocesados.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Hidratación na práctica da actividade física. - Educación postural en accións motrices habituais. - Factores básicos que inciden no coidado do corpo. - Saúde social: <ul style="list-style-type: none"> - A actividade física como hábito e alternativa saudable fronte a formas de lecer nocivas. - Límites para evitar unha competitividade desmedida.   - Aceptación de distintas tipoloxías corporais para practicar, en igualdade, diversidade de actividades físico-deportivas. - Saúde mental: <ul style="list-style-type: none"> - Efectos psicolóxicos beneficiosos dun estilo de vida activo. - Respecto e aceptación do propio corpo. - Autoconecemento e identificación de fortalezas e debilidades ou posibilidades e limitacións en todos os ámbitos (social, físico e mental). - Consolidación de pautas de hixiene persoal relacionadas coa actividade física. - Realización de actividades físicas no medio natural e urbano.

UD	Título da UD	Duración
2	Buscamos e Xogamos na Natureza	9

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.5 - Desenvolver unha práctica motriz segura en contextos naturais e urbanos de carácter terrestre ou acuático, adecuando as accións á análise de cada situación e aplicando medidas de conservación ambiental.	Coidar o corpo previndo riscos e lesións.	TI	100
CA3.5 - Desenvolver unha práctica motriz segura en contextos naturais e urbanos de carácter terrestre ou acuático, adecuando as accións á análise de cada situación e aplicando medidas de conservación ambiental.	Coidar o entorno no que levamos a cabo a práctica		
CA4.3 - Desenvolver habilidades sociais de acollida, inclusión, axuda e cooperación ao participar en prácticas motrices variadas, resolvendo os conflitos individuais e colectivos de forma dialogada e xusta e mostrando un compromiso activo fronte aos estereotipos e ás actuacións discriminatorias e de violencia.	Respetar as quendas de palabras así como as diferencias corporais.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA6.4 - Desenvolver unha práctica motriz segura en contextos naturais e urbanos, adecuando as accións á análise de cada situación e aplicando medidas de conservación ambiental.	Adaptar a práctica motriz ao contexto con precaución e minimizando riscos.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

- Consolidación de pautas de hixiene persoal relacionadas coa actividade física.
- Toma de decisións:
- Localización no espazo en situacións cooperativas.
- Habilidades sociais: escoita activa e estratexias de negociación para a resolución de conflitos en contextos motrices.
- Espazos naturais no contexto urbano: uso, gozo e mantemento.
- Material para actividades no medio natural e urbano: valoración previa e actuación ante posibles danos.
- Prevención e sensibilización sobre a xeración de residuos, fomentando a construción e a reutilización de materiais para a práctica motriz.
- Realización de actividades físicas no medio natural e urbano.
- Coidado e conservación da contorna durante a práctica de actividade física no medio natural e urbano.

UD	Título da UD	Duración
3	Somos Judokas	9

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Tomar medidas de precaución e prevención de lesións en relación coa conservación e mantemento do material e cos espazos e instalacións no marco das distintas prácticas físico-deportivas, coñecendo protocolos básicos de actuación ante accidentes que se poidan producir neste contexto.	Entender a importancia dos quencementos (participación activa nos mesmos) ante o risco de lesión.		
CA4.4 - Adquirir unha visión aberta do deporte para partir do coñecemento de distintas ligas femininas, masculinas ou mixtas, achegándose ao deporte para partir do coñecemento de distintas ligas femininas, masculinas ou mixtas; coñecendo o deporte federado e identificando e rexeitando comportamentos contrarios á convivencia, independentemente do contexto no que teñan lugar.	Aceptar as diferencias corporais e motrices do grupo clase.	TI	100

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Coidado e preparación do material, das instalacións e dos espazos que se vaian utilizar segundo a actividade que se pretenda desenvolver. - Consolidación de pautas de hixiene persoal relacionadas coa actividade física. - Prevención de accidentes nas prácticas motrices: mecanismos de prevención e control corporal para a prevención de lesións. - Condutas contrarias á convivencia, discriminatorias ou sexistas en situacións motrices (discriminación por cuestións de competencia motriz, etnia, xénero ou outras): estratexias para a súa identificación e efectos negativos que traen consigo.

UD	Título da UD	Duración
4	Imos Bailar!!	12

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.4 - Reproducir distintas combinacións de movementos ou coreografías individuais e grupais con intención comunicativa e que transmitan sentimentos, emocións ou ideas a través do corpo, empregando os distintos recursos expresivos e rítmicos da corporalidade.	Reproducir de xeito guiado diferentes puntos ou partes dunha muiñeira	TI	100
CA4.5 - Reproducir distintas combinacións de movementos ou coreografías individuais e grupais con intención comunicativa e que transmitan sentimentos, emocións ou ideas a través do corpo, empregando os distintos recursos expresivos e rítmicos da corporalidade.	Reproducir unha muiñeira de dous tempos con axuda.		
CA5.2 - Participar activamente en xogos motores e noutras manifestacións artístico-expresivas con arraigamento na cultura propia, tradicional ou actual, así como noutros procedentes de diversas culturas, contextualizando a súa orixe, a súa aparición e a súa transmisión ao longo do tempo e valorando a súa importancia, repercusión e influencia nas sociedades pasadas e presentes.	Participar voluntariamente e con interes nos xogos musicais		
CA5.3 - Reproducir distintas combinacións de movementos ou coreografías individuais e grupais con intención comunicativa e que transmitan sentimentos, emocións ou ideas a través do corpo, empregando os distintos recursos expresivos e rítmicos da corporalidade.	Reproducir bailes e xogos musicais con interese.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Creatividade motriz: variación e adecuación da acción motriz ante estímulos internos e externos. - Xestión emocional: recoñecemento de emocións propias, pensamentos e sentimentos a partir de experiencias motrices.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Achegas da cultura motriz á herdanza cultural. Os xogos e as danzas do mundo como manifestación da interculturalidade. - Coñecemento e práctica de bailes e xogos populares, tradicionais e autóctonos de Galicia. - Usos comunicativos da corporalidade: comunicación de sensacións, sentimentos, emocións e ideas simples. - Práctica de actividades rítmico-musicais con carácter expresivo.

UD	Título da UD	Duración
5	Iniciación Deportes Implementos: Floorball e Badminton	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.4 - Adoptar decisións en situacións lúdicas, xogos e actividades deportivas, axustándose ás demandas derivadas dos obxectivos motores, das características do grupo e da lóxica interna de situacións individuais, de cooperación e de oposición e de colaboración-oposición, en contextos simulados de actuación.	Adoptar decisións válidas en xogos de cooperación-oposición	TI	100
CA3.2 - Adoptar decisións en situacións lúdicas, xogos e actividades deportivas, axustándose ás demandas derivadas dos obxectivos motores, das características do grupo e da lóxica interna de situacións individuais, de cooperación e de oposición, en contextos simulados de actuación.	Decidir correctamente nos diferentes momentos dos xogos.		
CA4.2 - Respetar as normas consensuadas na clase, así como as regras de xogo, actuando desde os parámetros da deportividade e do xogo limpo e valorando as achegas dos participantes.	Aceptar as regras e resultados dos xogos.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Consolidación de pautas de hixiene persoal relacionadas coa actividade física. - Planificación e autorregulación de proxectos motores: mecanismos básicos para executar o planificado. - Esquema corporal: - Control tónico-postural e independencia segmentaria en situacións motrices. - Conciencia e control do ritmo respiratorio en diferentes actividades. Conciencia dos diferentes tipos de respiración. - Definición da lateralidade. - Equilibrio estático e dinámico en situacións a diversas alturas e sobre superficies estables e inestables. - Coordinación dinámica xeral e segmentaria.

Contidos
- Autonomía persoal e confianza nas propias posibilidades: autoestima.

UD	Título da UD	Duración
6	Sobre Rodas	20

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.3 - Realizar proxectos motores de carácter individual, cooperativo ou colaborativo empregando estratexias básicas de monitoraxe e seguimento que permitan analizar os resultados obtidos.	Mellorar as habilidades motrices a traves da práctica	TI	100
CA3.1 - Realizar proxectos motores de carácter individual, cooperativo ou colaborativo empregando estratexias básicas de monitoraxe e seguimento que permitan analizar os resultados obtidos.	Mellorar as habilidades motrices a traves da práctica		
CA3.3 - Empregar os compoñentes cualitativos e cuantitativos da motricidade en distintos contextos e situacións motrices, adquirindo un progresivo control e dominio corporal sobre eles.	Adaptar as habilidades motrices as situacións de práctica		
CA4.1 - Mostrar unha disposición positiva cara á práctica física e cara ao esforzo, xestionando as emocións que xurdan en contextos de actividade motriz.	Facer as prácticas con interese e esforzo		
CA5.1 - Empregar os compoñentes cualitativos e cuantitativos da motricidade en distintos contextos e situacións motrices, adquirindo un progresivo control e dominio corporal sobre eles.	Adaptar as habilidades motrices as situacións de práctica		
CA6.3 - Empregar os compoñentes cualitativos e cuantitativos da motricidade en distintos contextos e situacións motrices, adquirindo un progresivo control e dominio corporal sobre eles.	Adaptar as habilidades motrices as situacións de práctica		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Consolidación de pautas de hixiene persoal relacionadas coa actividade física. - Toma de decisións: - Distribución racional do esforzo en situacións motrices individuais. - Localización no espazo en situacións cooperativas. - Posicionamento no espazo e recolocación tras cada acción en situacións motrices de persecución e de interacción cun móbil. - Anticipación ás decisións ofensivas do adversario en situacións de oposición de contacto. - Pase a compañeiros desmarcados ou en situación vantaxosa en situacións motrices de colaboración-oposición, de persecución e de interacción cun móbil.

Contidos

- Habilidades e destrezas motrices básicas: locomotrices, non locomotrices e manipulativas.
- Xestión emocional: recoñecemento de emocións propias, pensamentos e sentimentos a partir de experiencias motrices.
- Práctica de actividades rítmico-musicais con carácter expresivo.
- Normas de uso: educación viaria. Uso de medios de desprazamento con rodas. Mobilidade segura, saudable e sustentable.

4.1. Concrecións metodolóxicas

- Buscaremos seguindo o exposto na LOMLOE en relación á metodoloxía fomentar no noso alumnado habilidades para a busca e selección da información.
- As actividades que formulemos terán en conta os intereses e necesidades dos alumnos/ás, para lograr unha aprendizaxe significativa (Ausubel) que é máis resistente ao esquecemento.
- Utilizaremos un enfoque globalizador xa que con este o alumnado establecerá relacións significativas entre o que xa sabe e as aprendizaxes novas e fomentárase a transferencia dos contidos en todo momento.
- Traballaremos interdisciplinarmente relacionando a área de Educación Física coas demais áreas por medio das distintas aprendizaxes.
- Buscarase modificar os esquemas de coñecemento que posúen os alumnos/ás. Segundo Vigotski, debemos partir da realidade e os coñecementos do alumno/a (zona de desenvolvemento próximo) e levala un pouco máis alá, modificándoa mediante a aprendizaxe de novos coñecementos (zona de desenvolvemento potencial).
- En relación á organización aplicada traballaremos de moitas maneiras: por parellas, por tríos, en grupos reducidos, en grandes grupos,... para a organización en grupos seguiremos o exposto na Orde 22 Xullo 1997 (pola que se regulan determinados aspectos de organización e funcionamento das escolas de educación primaria) agrupando aos alumnos/ás, por "regra xeral" e a non ser que a tarefa o requira (Exemplo. Actividades de forza: Agrupacións por peso e estatura), de xeito heteroxéneo evitando así calquera tipo de discriminación.
- Tempos, actividades, material están adaptados ás características dos nenos: os tempos dalgunhas actividades estará reducidos a estas idades, pero no 3º ciclo os xogos terán maior duración que nos anteriores, evitaremos tempos mortos, variedade de actividades para atender ás necesidades de todos os alumnos/ás e cun material non perigoso e á vez atraente para o alumnado como comentei con anterioridade.
- Crearase sempre un clima de atención dándose explicacións o máis claras, breves e concretas posibles cun vocabulario axeitado ao nivel dos nosos alumnos/ás.
- Os/ás alumnos/ás terán que asearse ao finalizar as sesións de Educación Física

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Material básico de Educación Física
Material de Xogos Populares
Colchonetas , quitamiedos, esterillas...
Reprodutores de música e músicas variadas
Raquetas de badminton e volantes, sticks de floorball e pelotas de iniciación
Patíns, proteccións (casco, coderas, muñequeiras, rodillas)

Cordas, picas, aros, bloques, diferentes pelotas,...
Petanca, chave, rá, billarda,...

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Lagardera define a avaliación como un mecanismo de recollida de información que, unha vez valorada, serve para tomar determinadas decisións.

A avaliación debe ser entendida como unha práctica reflexiva que nos permita comprender mellor o que sucede no escenario educativo. Tamén nos permitirá investigar sobre a nosa propia práctica. Polo tanto, a avaliación débenos servir para acumular o maior número de información sobre un alumno e sobre todos os aspectos que determinan o proceso de aprendizaxe.

En Educación Física a avaliación posúe unha serie de peculiaridades que se deben ter en conta:

- O carácter lúdico que a actividade físico-deportiva posúe fai que os obxectivos que se platean sexan de satisfacción persoal. Xerar actitudes positivas e duradeiras é unha meta a longo prazo, logo non debemos obsesionarnos con obxectivos inmediatos.
- A estreita relación entre motricidade e desenvolvemento evolutivo desvirtúa os éxitos conseguidos polo profesorado.
- As condicións en que se desenvolve a área: número de alumnos, tempo dispoñible, necesidade de instrumentos ou condicións específicas e a imposibilidade de avaliar de forma masiva poden restar eficacia á avaliación. Polo tanto é necesario abordar estas condicións con criterios realistas, debemos seleccionar instrumentos que pola súa economía, facilidade de aplicación, fluidez na organización e calidade da información recollida alteren menos o ritmo de clase.
- Ten que de compaxinar as apreciacións subxectivas coas obxectivas, tanto unhas como outras poden alterar a información. Os obxectivos actitudinais poden perderse na subxectividade e a práctica exclusiva de probas obxectivas reduce o progreso do alumno fronte á norma.
- A ausencia dun contido estable definido e uniforme fai que se imparta substancialmente de forma diferente segundo as circunstancias da contorna.

Hai tres momentos significativos no proceso avaliador dentro do desenvolvemento curricular que determinan as súas funcións específicas. Son a avaliación inicial-diagnóstica, a avaliación procesual-formativa; e a avaliación final sumativa.

A avaliación inicial serve para coñecer o nivel, non exacto, pero si unha aproximación, do grupo clase con respecto a algúns contidos. A través desta avaliación inicial en educación física, non se pretende coñecer todos os aspectos que se poidan avaliar na área (se fose así poderíamos estar todo o ano avaliando), senón só aqueles que sexan máis relevantes para o obxectivo educativo que cada un pretenda conseguir, e así poder realizarse unha idea rápida e global de onde pode partir.

Existe unha gran variabilidade de aspectos a avaliar en Educación Física e de distinta natureza (expresión corporal, habilidades motrices básicas, equilibrio, coordinación, capacidades física básicas, actividades no medio natural, xogos de cooperación-oposición, respecto que lle teñen ao material, a autonomía, etc.).

Podemos definir a avaliación inicial como aquela que nos permite diagnosticar ata onde pode chegar o proceso de ensino/aprendizaxe, como o punto de partida dos obxetivos propostos.

Na primeira sesión de cada unidade didáctica prestarase especial atención ao nivel de partida do alumnado en canto aos contidos de dita unidade (posibilidades, necesidades, intereses, etc). Suporá unha avaliación inicial que poderá condicionar o grado de complexidade das actividades das seguintes sesións.

Tamén ao inicio do curso realizaremos unha avaliación inicial para coñecer o nivel de competencia motriz dos nosos alumnos/as. Esta primeira avaliación do curso que se levara a cabo durante as sesións do mes de setembro e que nos permitirá obter un diagnóstico inicial estará composta por:

- Ficha médica de cada alumno e alumna

- Circuitos e actividades que comprendan os seguintes contidos:
- Estructuración espazo-temporal: Correr por unha sucesión de aros, desprazarse en función dun ritmo marcado.
- Coordinación e equilibrio: Manter a posición sobre un só apoio un tempo determinado, alternar saltos sobre un banco (pernas abertas, pes xuntos), botar un balón.
- Habilidades básicas: Lanzamento e recepción dun balón, salto en altura e lonxitude.
- Habilidades xenéricas: conducción e botes cun balón nun recorrido establecido.
- Capacidades físicas: Resistencia (5 min), Velocidade (30 m), axilidade (circuito), Forza tren inferior (salto horizontal), flexibilidade (flexión de tronco).
- Expresión e comunicación corporal: Axustar movementos a un ritmo dado, xogos de mímica.

Estas tarefas e actividades poden ser rexistradas en vídeo para unha posterior análise e valoración por parte do mestre, co obxectivo de ter un punto de partida co que comezar a traballar cos contidos. A diversidade é unha realidade facilmente observable, e a súa axeitada atención é un dos alicerces básicos no que se fundamenta o sistema educativo. Cada alumno e cada alumna teñen unha ampla gama de necesidades educativas, debidas á presenza de múltiples factores persoais e sociais (xénero, idade, etapa de desenvolvemento madurativo, motivación, intereses, estilos de aprendizaxe, expectativas, procedencia socioeconómica e cultural, orixe étnica, etc.), que deben ser satisfeitas.

En consecuencia, todo centro ten que estar en condicións de:

- 1.º Adaptarse ás características individuais e sociais de cada alumno ou alumna.
- 2.º Ofrecer unha cultura común, respectando as peculiaridades de cada cultura propia.
- 3.º Adoptar unha metodoloxía que favoreza a aprendizaxe de todo o alumnado na súa diversidade.
- 4.º Partir dunha avaliación inicial do alumnado en cada núcleo de aprendizaxe que permita detectar os seus coñecementos previos, para facilitar a significatividade dos novos contidos que se deben aprender.

Como consecuencia da obrigatoriedade do ensino, xorde a escola comprensiva, que ofrece un mesmo currículo básico para todos os alumnos e todas as alumnas minimizando as súas diferenzas a través do principio de igualdade de oportunidades, co fin de compensar así as desigualdades sociais. Ademais, expónse como proporcionar unha resposta educativa axeitada a un colectivo de estudantes con necesidades de formación moi diversas, escolarizados dentro dun mesmo centro educativo e cun currículo, en parte, común.

Esta proposta trata de promover a escola comprensiva mediante as seguintes estratexias:

- 1.ª Adoitar organizacións flexibles dentro do aula, con respecto cara aos principios básicos de organización e funcionamento dos grupos, practicando estratexias inter e intragrupoais, para potenciar o traballo con grupos heteroxéneos de alumnos e alumnas.
- 2.ª Realizar as adaptacións curriculares necesarias para asegurar que se poida manter unha escola na que teñan cabida todos, sexan cales sexan as súas necesidades educativas ou intereses persoais específicos.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	18	15	10	17	13	27	100
Táboa de indicadores	100	100	100	100	100	100	100

Criterios de cualificación:

Á hora de establecer uns criterios de cualificación, temos que considerar a avaliación durante esta etapa. En Educación Física e seguindo a Domingo Blázquez (1999) pódese falar de dous grandes tipos de avaliación: obxectiva e subxectiva. A avaliación obxectiva é aquela que se asocia coa utilización de probas mensurables ou cuantificables previamente elaboradas. A avaliación subxectiva depende prioritariamente do xuízo docente, baseándose na súa

experiencia persoal.

As diferenzas principais radican en que a avaliación obxectiva se basea en probas ou test, realízase con control de tempo ou lugar, o alumno/a é consciente de ser examinado e son tarefas uniformes para todas as persoas. Os instrumentos e procedementos cuantitativos empregados considéranse apropiados cando preténdase coñecer ou progreso do alumnado nun determinado aspecto ou obter información do proceso evolutivo respecto ao grupo de idade.

En cambio, a avaliación subxectiva baséase na observación, non hai control de tempo, ou alumnado non ten conciencia de estar a examinarse e trátase ou comportamento e as reaccións naturais e habituais. De forma xeral baséase na observación da conduta.

Creemos axeitadas ás técnicas de observación como un valioso recurso para estas idades xa que posúen ás seguintes vantaxes fronte a outros sistemas:

§ Poden aplicarse durante todo o proceso (avaliación continua).

§ Facilitan unha información constante sobre as dificultades do alumnado para reconfigurar aspectos da programación.

§ Non a requiren situacións específicas de exame, que alteran o proceso de ensino-aprendizaxe e provocan ansiedade nos nenos e nenas.

Do mesmo modo este tipo de técnicas deben posuír un rigor determinado cumprindo uns requisitos mínimos referidos á súa planificación previa sobre os aspectos a avaliar, realización sistematizada e con contrastes, sistemas útiles e adecuados para poder analizar a información en calquera momento e limitación en canto alumnos/ás ou aspectos a observar.

De forma global os criterios de cualificación estarán relacionados con:

1. Creatividade no desenvolvemento da actividade física: comprobación de grao de axuste e creatividade dos movementos corporais tanto a compañeiros coma a condicións externas temporais (duración) e espaciais (cambio de dimensión).

2. Coordinación dinámica do propio corpo: terase en conta ao grao de coordinación dinámica e a súa adecuación a diferentes tipos de actividade física, analizando a interacción de movementos parciais que integran actividades como correr, saltar, xirar, lanzar...

3. Adecuación respecto a factores externos: adecuación do propio movemento ao ritmo esixido pola actividade que se está a realizar (carreiras, balanceo, salto...) ou ben a un ritmo imposto exteriormente (palmadas, pandeiro...).

4. Competencias físicas básicas: valoración do desenvolvemento logrado nas competencias físicas básicas, considerando en qué medida evolucionaron as máis elementais dende un punto de vista cualitativo (precisión, adecuación ao obxectivo...), tendo en conta o nivel de partida de cada alumno nas distintas competencias.

5. Expresión corporal: comprobación de flexibilidade e adecuación coa que se utilizan os recursos expresivos corporais para comunicarse (sentimentos, dramatizacións...)

6. Concienciación achega dous efectos á actividade física: ter en conta o grao de axuste da actividade ás posibilidades e limitacións propias, adquisición dun coñecemento progresivo da propia capacidade e saber regular tendo en conta a saúde e a seguridade.

7. Desenvolvemento de actitudes sociais: valoración do desenvolvemento de actitudes que potencien a actividade física grupal como a cooperación, tolerancia e respecto (aceptación de regras, participación positiva e respecto cara a docente, compañeiros e material).

8. Hábitos hixiénicos: manter uns hábitos hixiénicos adecuados a idade e as posibilidades de cada Centro, antes (traer a roupa,...), durante ( ), e despois (lavar as máns,...).

De forma xeral a calificación da nosa área, obtémola da ponderación dos estándares de cada curso, así na unidade didáctica na que o traballamos, valoraremos o desenvolvemento do mesmo, co instrumento de avaliación que previamente foi elixido e refrectido no perfil da nosa área, e logo ese valor será traspasado para que corresponda a porcentaxe da ponderación que ten asignada, e deste modo iremos sacando as cualificacións de cada unidade. Ademais, como temos os estándares repartidos ó longo do curso e en diferentes unidades, cada unha delas terá como valor máximo a suma das ponderacións dos estándares que traballamos na mesma. E seguindo esta lóxica, a avaliación ordinaria será a suma da nota obtida nas diferentes unidades, xa que a suma da ponderación de todos os estándares do curso é 100. E seguindo a lexislación vixente a nota será redondeada a un número enteiro, é dicir, se queda por debaixo do 0.5 será o número anterior, e se queda por encima do 0.5 será o número seguinte.

Criterios de recuperación:

Non procede

6. Medidas de atención á diversidade

A Filosofía do Centro con respecto ás Necesidades Específicas de Apoio Educativo e á Diversidade (tendo en conta o marco curricular estatal L.O. 2/2006 do 3 de maio da educación, que acuña este termo), está recollida na P.X.A.

Debemos partir da premisa de que ningunha clase é homoxénea en canto a características persoais, motivacións, nivel de capacidades, ritmo de aprendizaxe... Polo tanto deberemos axustar a nosa acción pedagóxica ás diferentes necesidades do alumnado e facilitar recursos e estratexias variadas que permitan dar resposta a estas que presentan os alumnos/ás destas idades. O que non faremos en ningún caso é diagnosticar nin tratar ningunha necesidade xa que, en primeiro lugar teremos que falar co Departamento de Orientación, a administración e a familia, por se fose necesario realizar unha Adaptación Curricular Individualizada ou realizar algún Reforzo Educativo. En caso de ser necesario, manteríamos unha relación directa co Departamento de Orientación e a familia para individualizar o ensino o mellor posible. Pretendemos ofrecer ó alumnado unha educación o máis axeitada posible ás sus características, e iso só se consegue se toda a comunidade educativa traballa nunha mesma liña de acción.

No conxunto da aula de educación física, xeralmente pódense atopar diversas maneiras de pensar, vivir e comportarse. A falta de uniformidade entre os/as seus discentes obriga ao profesorado a idear estratexias educativas con vistas a chegar a TODO o alumnado.

Na Educación Física esta atención á diversidade é fundamental, xa que os recursos nos que se basa a ensinanza (esquema corporal, lateralidad,¿) conlevan un importante desenrolo actitudinal, aptitudinal e procedimental, sen negar a importancia do ambiente socio cultural e familiar, que incide na apreciación e, sobre todo, na valoración da materia, co conseguinte interese e motivación do alumnado. ¿De onde debe partir a atención? Pode partir das actividades cotiás, con vistas a obter datos sobre a maneira en que se manifesta o alumnado e establecer, a través da correspondente avaliación inicial ou diagnóstica, as súas aptitudes e carencias. Por outra parte, na aula de educación física é habitual que se realicen agrupamentos do alumnado para a realización de diversas tarefas e xogos, o que pode propiciar un primeiro paso para a inclusión destes alumnos/as con necesidades específicas de apoio educativo, no seo dun grupo máis compensado, ou ben de maneira específica, con outros de nivel similar. A diversidade na educación primaria, depende de factores de diversa índole:

1. De coñecementos: Algúns dos/as alumnos/as, forman parte das escolas municipais (natación, fútbol, baloncesto,¿), polo que esta diferenza afecta ó coñecemento que teñen do seu corpo e das súas posibilidades. Pode ser convinte que, nalgúnhas unidades concretas (acúaticas por exemplo) empreguemos a estes nenos/as como modelos; nese caso incorporaranse actividades de ampliación para eles, que non interfiran na execución do resto do grupo como por exemplo, iniciación ó buceo, ou ás técnicas de natación, ou tamén podemos aumentar o compoñente cognitivo das tarefas, dificultando así a súa execución, pero mantendo a motivación deste alumnado.

2. De aptitude: o que afecta á facilidade ante a educación física. Neste curso, ó igual que en todos, non hai un alumno/a tipo polo que seguindo o principio da avaliación das aprendizaxes, terase en conta o grado de aptitude do alumnado (detectado mediante a avaliación inicial), valorando o esforzo dos que menos facilidade mostren, sin que por iso se penalice ó resto que mostren máis facilidade.

3. De actitude: esto é, de interese xa que na educación física pódense atopar alumnos/as que presentan diferentes grados de interese. Por exemplo, pode darse o caso que algúns nenos manifesten interese e motivación polas prácticas físicas e, sen embargo, por sentirse ridículos, non queiran cantar nin bailar, mentres que con algunhas nenas pasará o contrario, que posúan unha especial actitude ante a danza e o canto, e rexeiten as prácticas físicas, por cuestións de presión social e asimilación dos cambios corporais que se están producindo. Deste xeito poderán dirixirse entre sí e monitorizarse en actividades grupais.

4. Socio-culturais: A Escola e, polo tanto, a Educación Física e á súa vez as prácticas físicas son un reflexo da sociedade que os entraña, polo que o alumnado atoparase supeditado, en maior ou menor medida, ao seu ámbito socio-cultural, dando lugar a distintas situacións dentro do aula. Inflúe o interese polo patrimonio e pola tradición deportiva, a transmisión familiar de valores relacionados coa Educación Física, etc.

Medidas que levaremos a cabo desde a nosa área:

-- Adaptaranse os recursos materiais, as estratexias metodolóxicas, as agrupacións dentro da clase, a distribución do tempo e do espazo físico das instalacións, máxime habida conta da natureza eminentemente práctica da área de Educación Física e das interaccións que se dan nela.

-- Actividades de Reforzo Educativo (en caso de non acadar os obxectivos mínimos previstos) (Orde do 6 de outubro de 1995 pola que se regula a atención ao alumnado con N.E.E.).

-- Formularanse actividades substitutivas ou alternativas das propostas e crearanse dinámicas de traballo en grupos compensatorios, nas que alumnos/ás con grandes habilidades (de clubs deportivos, ballet,...) axuden e apoiem a aqueles/as que non as teñen ou cústalles exteriorizalas.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6
ET.1 - Comprensión Lectora	X	X				
ET.2 - Expresión Oral e Escrita		X			X	
ET.3 - Comunicación Audiovisual				X		
ET.4 - Competencia Dixital		X		X		
ET.5 - Fomento da Creatividade, do espírito científico e do emprendemento				X		X
ET.6 - Igualdade entre mulleres e homes			X	X		
ET.7 - Educación para a Paz	X		X			
ET.8 - Educación para o consumo Responsable e o desenvolvemento sustentable	X					X
ET.9 - Educación para a saúde, incluída a afectivo-sexual	X		X		X	
ET.10 - Educación emocional e en valores			X	X		

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición
Día do Peón	Desde a nosa área practicaremos cos peóns para lograr que o alumnado poida bailalo
Xornadas deportivas	Buscaremos diferentes disciplinas deportivas para que veñan a centro a ensinar o seu deporte: atletismo, voleibol, balonmano,...
Saídas ao contorno	Aproveitando a situación do centro, faremos dentro das posibilidades, saídas ao medio natural próximo, praia, zonas boscosas... para traballar diferentes contidos curriculares
Día das Letras Galegas	Co motivo deste día plantexaremos unha muiñeira colectiva, con puntos traballados na aula, de diferentes xeitos
Por 5 minutos	Pretendemos que nas xornadas onde o alumnado do 3º ciclo teña 3 sesións nas que non se levanten, facer 5 minutos de actividade para despexar as cabezas e mellorar o rendemento

Actividade	Descrición
A Volta ao Mundo Patinando	Buscamos que de xeito voluntario, durante os recreos, aquel alumnado que o desexe poda patinar sumando metros e metros de xeito conxunto, ata lograr sumar a equivalencia a dar unha volta ao mundo
Xornadas de 1º Auxilios	Coa colaboración de Protección Civil de Miño e conxuntamente ca equipa de Extraescolares, organizaremos unhas sesión de 1º Auxilios na aula para 5º e 6º de Primaria

Observacións:

Desde o departamento de Educación Física axudaremos e participaremos en todas aquelas actividades dirixidas ao noso alumnado na que poidamos axudar,

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.
Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.
Elabóranse actividades atendendo á diversidade
Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE
Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.
Combínase o traballo individual e en equipo.
Poténcianse estratexias de animación á lectura.
Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.
Incorpóranse as TIC aos procesos de ensino e aprendizaxe.
Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.
Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos, etc.
Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección das probas, traballos, etc.
Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.
Grao de implicación do profesorado nas funcións de titoría e orientación.
Adecuación, logo da súa aplicación, das ACS propostas e aprobadas.
As medidas de apoio, reforzo, etc. están claramente vinculadas aos estándares.
Avalíase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación e

Descrición:

Intentaremos avaliar a nosa labor con estes items de tal xeito que vaiamos recibindo feedback do noso traballo. Unhas veces será de xeito escrito, outras a través das actitudes e respostas do alumnado durante as sesións... buscaremos que sexa principalmente si as respostas aos items plantexados.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

A Programación é, ante todo, un instrumento de planificación da actividade de aula, polo que é necesario que teña uns criterios xerais, dos que se poden destacar os seguintes:

- Adecuación: a programación debe adecuarse a un determinado contexto, como é o ámbito social e cultural de cada centro, ás características do alumnado, á experiencia previa do profesor... para atender as necesidades especiais dos distintos alumnos e alumnas. Todo iso implica ter en conta os aspectos máis relevantes do devandito contexto que poidan incidir de forma significativa nos elementos que a compoñen.
- Concreción: a programación debe concretar o plan de actuación que se ha de levar a cabo na aula para que resulte un instrumento realmente útil.
- Flexibilidade: o plan de actuación debe entenderse como aberto, como unha hipótese de traballo que pode e debe ser revisado, en momentos que requiran a introdución de cambios durante o proceso de ensino aprendizaxe.
- Viabilidade: é necesario que a programación sexa viable para que poida cumprir axeitadamente coas súas funcións, que se axuste ao tempo dispoñible, que conte cos espazos e recursos previstos para levar a cabo as actuacións programadas e que a realización das distintas actuacións estea ao alcance de todos os alumnos aos que vaian dirixidas. A experiencia docente e a revisión permanente da propia práctica son referentes fundamentais para asegurar unha programación realista.

9. Outros apartados